

Hadrian Daicoviciu

La 4 octombrie 1984 s-a stins fulgerător din viață Hadrian Daicoviciu, profesor la Universitatea din Cluj-Napoca, director al Muzeului de istorie a Transilvaniei, personalitate proeminentă a vieții științifice și culturale românești.

Cel plecat dintre noi pe neașteptate s-a născut la Cluj, în 11 octombrie 1932. În orașul natal începe cursurile școlii elementare, pe care, din pricina împrejurărilor bine cunoscute și de tristă amintire, o va absolvi însă la Sibiu. Tot la Sibiu și-a făcut parțial studiile liceale, încheiate la Cluj, în 1951. În toamna aceluiași an se înscrie la Facultatea de istorie a Universității „V. I. Ulianov — Lenin” din Kazan (U.R.S.S.) unde urmează cursurile primilor doi ani, apoi se transferă, pentru ultimii doi ani, la Facultatea de istorie a Universității clujene și își ia strălucit licența în 1955.

Numit tot atunci preparator, va urca pe rînd treptele carierei în învățămîntul superior la aceeași Alma Mater, cum cu respect și mîndrie numea universitatea clujeană : preparator principal (1956), asistent (1957), lector (1960), conferențiar (1973) și profesor titular la disciplinele de istorie veche a României și arheologie (1978). În anul 1971 i se conferise, de către aceeași instituție, titlul de doctor în istorie pe baza excelentei monografii *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*. Paralel cu activitatea didactică la universitate, H. Daicoviciu a fost un timp (1961 — 1966) lector și la Institutul pedagogic de trei ani din Cluj-Oradea. Îmbinarea, o vreme sporadică, a muncii didactice cu aceea de muzeografie va deveni constantă din septembrie 1966, de cînd a fost numit șef al secției dacoromane la Muzeul de istorie al Transilvaniei ; în 1968 va prelua funcția de director adjunct al muzeului, iar în 1974 pe aceea de director.

Activitatea sa a fost însă mult mai bogată și mai diversificată decît lasă impresia simpla menționare a funcțiilor statornice pe care le-a onorat. Munca de cadru didactic la universitate nu s-a limitat doar la seminariile și cursurile rămase memorabile în amintirea celor ce le-au audiat, ei s-a

îmbinat permanent cu conducerea cercului de istorie veche al studenților, cu îndrumarea atentă a primilor pași ai acestora în cercetare, fie în biblioteci, fie mai ales pe șantierele arheologice, cu o susținută și continuă proprie muncă de cercetare pe teren și la masa de lucru, cu organizarea de expoziții arheologice internaționale, cu conducerea Filialei din Cluj-Napoca a Societății de studii clasice, cu participarea constantă la sesiuni și la simpozioane științifice în țară și peste hotare, cu o intensă activitate publicistică și de popularizare a rezultatelor cercetării arheologice și istorice, cu conferințe la radio, televiziune, în școli. A dus o viață tumultuoasă, adesea epuizantă, dar ea era singura pe care o socotea potrivită sîsei și nu concepea decît o agendă de lucru și de activități supraîncărcată.

La catedră fiind, era respectat și admirat pentru volumul impresionant de cunoștințe transmise, pentru argumentarea strînsă și logică, pentru respectul față de adevărul istoric, pentru arta expunerii și meșteșugul cuvîntului, pentru că înalta ținută științifică a conținutului cursurilor era egalată doar de frumusețea și atractivitatea verbului profesorului.

Munca de cercetare apoi i-a fost caracterizată de același respect față de adevărul istoric și de căutarea înverșunată a lui, de pertinența gîndirii și de puterea de sinteză rar întîlnite. Problematika abordată a fost extrem de vastă și felurită : izvoare literare, epigrafice, istoria economică, socială, politică și cultural-religioasă a Daciei, aspecte ale istoriei universale, monumente de toate categoriile, cărora li se adaugă elaborarea de manuale școlare și de sinteze istorice, unele pe teme restrînse, altele închinete diferitelor epoci și perioade ale istoriei vechi a României *.

Dar din multitudinea preocupărilor sale științifice două au fost constante și sistematice : istoria Daciei preromane și a celei romane. Cercetările de teren au vizat aceleași obiective cît timp a condus ani de-a rîndul șantierele arheologice de la cetățile și așezările dacice din Munții Orăștiei și pe acela din capitala Daciei romane. Zecile de studii și sintezele privitoare la istoria Daciei îl definesc pe H. Daicoviciu drept un strălucit om de știință, cu o vastă cultură de specialitate, bazat totdeauna pe o documentare practic exhaustivă, cunoscător profund al fenomenului istoric și al resoriturilor intime ale dezvoltării istorice, cu ascuțit spirit de observație și argumentare sobră, cu spirit analitic și de sinteză ieșite din comun. Toate acestea, îmbinate cu respectul față de adevărul istoric și corectitudinea față de realizările înaintașilor și contemporanilor săi i-au permis elaborarea de contribuții valoroase și semnificative.

L-au interesat continuu toate aspectele istoriei daco-geților mai ales pentru perioada statului dac : monumente de la cele mai modeste pînă la impozantele sanctuare, modeste așezări rurale și mari fortificații, cronologia regilor daci, esența nonsclavagistă a statului dac, viața spirituală a dacilor, semnificațiile calendaristice ale unor monumente religioase, toate publicate în valoroase studii și articole și în magistrala monografie privitoare la istoria Daciei de la Burebista pînă la cucerirea romană.

Pentru istoria Daciei romane contribuțiile sale au vizat cucerirea regatului lui Decebal, colonizarea, aspectele vieții urbane în provincie, viața culturală și spirituală, continuitatea dacilor în Dacia romană, romanizarea și cotinuitatea daco-romanilor în epoca post-romană.

Simpla înșiruire a temelor cercetate de H. Daicoviciu demonstrează abordarea cu preferință a problematicii majore a istoriei vechi a României, iar contribuțiile sale de înaltă ținută științifică, elaborate cu pondere și cumpănire, cu obiectivitate, cu suplețe în nuanțarea interpretării fenomenelor istorice și în căutarea esenței lor, vor rămîne bunuri de preț ale istoriografiei românești. Cu atît mai profund este regretul că prea de timpuriu școala românească de istorie a pierdut pe unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai ei.

I. Glodariu

* Lista completă a lucrărilor lui H. Daicoviciu s-a publicat în ActaMN, 21, 1984